

ת"פ 53846/09/19 - מדינת ישראל נגד ישראל בר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 53846-09-19 מדינת ישראל נ' בר

בפני בעניין:	כבוד השופט עמי קובו המאשימה	מדינת ישראל באמצעות המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה ע"י ב"כ עוה"ד ניר וינטראוב וקרן שמיר עוז
נגד הנאשם		ישראל בר ע"י ב"כ עו"ד ליזי שובל בר

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן בעבירה של **סיוע למתן שוחד**, לפי סעיף 291 בצרף סעיף 31 בחוק העונשין, תשל"ז-1977.

2. על פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, חברת ביבי כבישים היתה בעת הרלוונטית חברת בניה פרטית שעסקה בסלילת כבישים (להלן: "החברה"). החל משנת 1991 היו הנאשם ויהודה בוזגלו שותפים שווים בבעלות על החברה ובהמשך בשנת 2008 חלקו של הנאשם נקנה על ידי בוזגלו. בשנת 2011 שב הנאשם לעבוד בחברה כמנהל עבודה שכיר. במסגרת השותפות ביניהם בתקופה הרלוונטית, בוזגלו קיבל את ההחלטות העסקיות בחברה, היה אחראי על החשבונות, הדוחות הכספיים ועל הקשר עם חברת נתיבי ישראל, עמד בקשר עם הספקים והלקוחות ועל ההסכמים עמם. הנאשם, מודד במקצועו היה מנהל העבודה בשטח.

במסגרת השותפות נהגה החברה להגיש באמצעות הנאשם ובוזגלו למכרזי ביצוע תשתיות שפרסמה חברת נתיבי ישראל, הצעות מחיר נמוכות מעלויות הביצוע הצפויות, כאשר לאחר הזכייה במכרז חיפש בוזגלו, בידיעת הנאשם, דרכים להגדיל את סך התשלום מנתיבי ישראל, בין היתר בדרך של תשלומים עבור עבודות חריגות שנוספו על הקבוע בחוזה. אלמלא אישור נתיבי ישראל לתשלומים עבור העבודות החריגות, היתה החברה נקלעת לקשיים כלכליים חריפים.

אלכס ויז'ניצר שימש החל מחודש ספטמבר '03 כמנהל מע"צ ובהמשך עם הפיכת מע"צ לחברה הממשלתית נתיבי ישראל, שימש כמנכ"ל וכיו"ר ועדת המרכזים של נתיבי ישראל, אשר עסקה בין היתר בבחירת קבלני הביצוע ואישרה תשלומים לקבלנים עבור ביצוע עבודות חריגות. עם כניסתו לתפקיד מנהל מע"צ, סיפר בוזגלו לנאשם כי ויז'ניצר החל לדרוש ממנו סכומי כסף כשוחד בעד פרויקטים שנמסרו לביצועה של החברה ובעד אישור תשלומים חריגים.

במהלך שנת 2006 פנה בוזגלו לנאשם וסיפר לו שויז'ניצר דורש מהם ₪ 500,000 במזומן כשוחד בקשר לפרויקט

מחלף אשדוד, אשר נמסר לבסוף לביצוע לחברה בחודש ינואר 2007. בוזגלו הודיע לנאשם כי החליט להיענות לדרישת השוחד והנאשם לא התנגד. בהמשך לכך סייע הנאשם לבוזגלו לגייס כספים במזומן בדרך של משיכות בעלים מהחברה ובדרך של קבלת חשבוניות מנופחות מקבלני משנה, כדי לתת כשוחד לויז'ניצר באופן הבא:

בידיעת ובהסכמת הנאשם, חתם בוזגלו על שיקים של החברה לפקודתו ולפקודת בוזגלו ומנהלת החשבונות של החברה משכה באמצעותם בהוראת בוזגלו כספים במזומן מחשבון הבנק של החברה. הנאשם עשה כן כאשר סבר שכספים אלה יועדו על ידי בוזגלו לשם מתן שוחד לויז'ניצר; בידיעה ובהסכמת הנאשם גייס בוזגלו כספים נוספים במזומן מקבלן משנה וזאת בדרך של ניפוח חשבוניות. הנאשם הסכים לגיוס הכספים כאמור לאחר שבוזגלו אמר לו שהם נחוצים לצורך מתן השוחד. בהתאם לסיכום המוקדם עם בוזגלו ובהסכמת הנאשם, הגיש קבלן המשנה לחברה חשבוניות לתשלום שסכומן עלה על מחיר העבודה שבוצעה בפועל. בוזגלו העביר לקבלן המשנה שיקים של החברה בהתאם לחשבוניות המנופחות, קיבל מידי הקבלן במזומן את ההפרש בין ערך החשבונית לבין מחיר העבודה בפועל בניכוי עמלה. בוזגלו סיפר לנאשם שהכספים במזומן שנותרו בידו שימשו למתן השוחד.

מספר חודשים לאחר דרישת השוחד כמתואר, פנה בוזגלו שוב לנאשם וסיפר לו שויז'ניצר דורש מהם ₪ 500,000 נוספים כשוחד בקשר לפרויקט מחלף אשדוד. בהמשך לכך הנאשם סייע לבוזגלו בדרך המתוארת לגייס לשם כך כספים במזומן. בהמשך פנה בוזגלו בשלישית לנאשם ואמר לו שויז'ניצר דורש סכום שוחד נוסף בגין פרויקט מחלף אשדוד. הנאשם הסכים למשיכה של ₪ 100,000 נוספים מהחברה לאחר שהבין שהכספים מיועדים לתשלום השוחד לויז'ניצר בעד פעולתו במסגרת תפקידו להטיב עם החברה.

הנאשם שחש אי נוחות רבה נוכח ההתנהלות המתוארת, ביקש במחצית השנייה של שנת 2007 לעזוב את החברה ולמכור את מניותיו בה לשותפו בוזגלו. בהמשך לכך מכר הנאשם את מניותיו בחברה לבוזגלו וביום 28.4.08 פסק מלשמש בעלים בחברה.

במעשיו, הנאשם סייע לבוזגלו לתת שוחד לויז'ניצר בסכום של מיליון ומאה אלף ₪ בעד פעולה הקשורה בתפקידו שתיטיב עם החברה.

3. הצדדים הגיעו להסדר דיוני, לפיו הנאשם הודה והורשע בכתב האישום המתוקן והופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן. באשר לעונש המאסר, הוסכם כי הצדדים יטענו באופן פתוח. הצדדים הסכימו לעתור במשותף לקנס בסך של 50,000 ₪ לצד מאסר על תנאי.

4. לשם השלמת התמונה, המעורבים הנוספים בפרשה נדונו לעונשים הבאים: ויז'ניצר הורשע במסגרת הסדר טיעון בעבירה בקשת שוחד והאישום הקשור בפרשה זו נמחק במסגרת ההסדר. הוא נדון לעונש של 24 חודשי מאסר בפועל וקנס בסך 850,000 ₪.

בוזגלו הודה במסגרת הסדר טיעון בעבירה של מתן שוחד בסך של מיליון ומאה אלף ₪. במסגרת ההסדר הגבילה המאשימה את עתירתה לעונש של 14 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט קבע מתחם עונש הנע בין 14 ל-30 חודשי מאסר בפועל, ובשל שיקולים של מצבו הרפואי של בוזגלו ושל רעייתו וכן לאור חלוף הזמן, חרג בית המשפט ממתחם העונש והטיל על בוזגלו עונש של 12 חודשי מאסר בפועל לצד חילוט כספים בסך של 10 מיליון ₪.

תסקיר שירות המבחן

5. על פי תסקיר שירות המבחן, הנאשם יליד 1947, חי עם גרושתו, ואב לשלושה ילדים בגירים, עובד כמנהל עבודה. עלה לישראל כילד, סיים 12 שנות לימוד, שירת שירות צבאי מלא ולמד לתעודת מודד ומנהל עבודה

בתשתיות. חולה בסכרת ולחץ דם גבוה ומטופל תרופתית. מזה כשש שנים שב להתגורר עם גרושתו והקשר ביניהם קרוב ויציב. הנאשם מטפל בה, על רקע מצבה הבריאותית, אשר מפאת צנעת הפרט לא יצוין.

הנאשם נעדר עבר פלילי, הודה בביצוע העבירה, ותאר כי לאורך השנים עבד בחברה כמנהל עבודה, אך לא לקח חלק פעיל בניהולה הכספי של החברה. לדבריו שוחד היה מקובל באותה התקופה, ושיתף בקושי ואף בהתנגדות מצדו למתן השוחד, אך לדבריו לא היתה לו ברירה נוכח החשש מקריסת החברה. הסביר כי המניע לביצוע העבירה היה החשש מפני מצוקה כלכלית בהיותו המפרנס היחיד במשפחתו. להתרשמות שירות המבחן הנאשם מצליח לבחון את התנהלותו ואולם הוא מחזיק בעמדות הנתונות לגיטימציה להתנהלות עוברת חוק כדי למנוע באותה עת מהחברה לקרוס.

שירות המבחן התרשם שהנאשם השקיע לאורך השנים מאמצים לקיום אורח חיים תקין בתחומי חייו השונים, יתכן שמתקשה להתמודד עם מצבי משבר ולחץ, עשוי לפעול מתוך רצון להקל במצבו ללא בחינה מעמיקה של השלכות מעשיו. להערכת שירות המבחן הנאשם ביצע את העבירה על רקע חששו מקריסת החברה ואי בחינה של פתרונות אחרים. כגורמי סיכוי לשיקום מנה שירות המבחן את היעדר עברו הפלילי, תפקודו התקין לאורך השנים וההתרשמות מקיומה של הרתעה בעקבות ההליך הפלילי.

שירות המבחן המליץ על עונש של עבודות שירות, מאסר מותנה וקנס.

ראיות לעונש

6. מסמכים רפואיים אודות מצבו הרפואי של הנאשם, רעייתו ונכדתו.

טיעוני הצדדים

7. לטענת ב"כ המאשימה, עוה"ד ניר וינטראוב וקרן שמיר עוז, מדובר בחלק מפרשת שחיתות מורכבת וחמורה, שבוצעה על פני תקופה ארוכה על ידי חברה ממשלתית המופקדת על סלילת כבישים. הנאשם הורשע בעבירה של סיוע למתן שוחד, בשלוש הזדמנויות בהפרש של מספר חודשים. מעשיו של הנאשם הם ברף העליון של הסיוע - הנאשם בהיותו בעלים של 50% מהחברה שחתימתו נדרשת ביחד עם חתימת שותפו על גבי השיקים של החברה, הסכים למשיכת הכספים במזומן לשם מתן שוחד. הוא אמנם לא יזם את השוחד אך היה בכוחו למנוע אותו. הדרך הנוספת שננקטה לשם גיוס כספי השוחד - ניפוח חשבוניות לקבלני המשנה בהסכמת הנאשם מהווה נסיבה לחומרה. נוכח שווי הפרויקטים המדוברים של החברה, כל תוספת של אחוזים בודדים לרווח שהפיקה החברה בבעלות הנאשם, בתמורה לשוחד שהחברה שילמה, משמעה מיליוני שקלים נוספים לקופת החברה על חשבון הציבור. הנאשם פעל להגדלת היקפי פעילות החברה מהן היה עתיד ליהנות בעצמו, ופעל למען בצע כסף.

השוחד פגע בשוויון ההתמודדות במכרזים, באמון בציבור ובהקצאת משאבים ציבוריים בכך שהמעשים גרמו להתייקרות הכביש על חשבון הקופה הציבורית. מידת הפגיעה בערכים המוגנים - טוהר המידות, פעילות התקינה של המנהל ואמון הציבור במערכת השלטונית - היא גבוהה. הנאשם תרם משמעותית לתרבות השוחד שהיתה נהוגה לדבריו בתחום התשתיות ואשר גורמת לציבור לאבד אמונו במערכת השלטונית.

חוק העונשין תוקן בשנת 2010 ורף הענישה בעבירות השוחד הוחמר. העבירה בוצעה טרם התיקון לחוק והעונש המרבי הוא מחצית מ-3.5 שנות מאסר. אחד השיקולים המרכזיים בענישה בעבירות שוחד הוא שיקול ההרתעה. המאשימה עתרה למתחם עונש הנע בין 10 ועד ל-18 חודשי מאסר בפועל.

באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה - הנאשם הודה ונטל אחריות. המאשימה לקחה בחשבון את חלוף הזמן

הרב מאז סיום ביצוע העבירה וכי המתווך בשוחד בפרשה זו - זוכה, ומבקש השוחד נדון לשנתיים מאסר בפועל. גילו של הנאשם מהווה נסיבה לקולה אולם מצבו הרפואי והיעדר עבר פלילי אינן נסיבות שיש לתת להן משקל בעבירות מסוג זה. המאשימה עתרה להשית על הנאשם עונש של 10 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס בסך של 50,000 ₪.

8. לטענת ב"כ הנאשם, עו"ד ליזי שובל בר, העונש הראוי במקרה זה הוא של מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. מדובר בתיק יוצא דופן, מלכתחילה נחקר על גבול ההתיישנות, החקירה החלה בשנת 2015 אודות עבירה שבוצעה בשלוש הזדמנויות בשנת 2006. בשנת 2007 הנאשם הודיע על רצונו לעזוב את החברה. הנאשם היה אז כבן 59, נחקר כשהיה בן 56 ונשפט כיום כאשר הוא בן 75. חלפו שני עשורים.

העונש המרבי לצד העבירה, כפי שהיה קבוע בחוק בעת ביצועה, הוא מחצית מ-3.5 שנים. עונשו של הנאשם צריך להיגזר בין היתר ביחס לעונשו של המבצע העיקרי. המאשימה טענה לעונש של 14 חודשי מאסר ביחס למבצע העיקרי בוזגלו, ומכאן העונש הראוי לנאשם, אשר הורשע בסיוע לבוזגלו, הוא 7 חודשי מאסר לכל היותר. בפועל בוזגלו נדון לעונש של 12 חודשי מאסר בפועל, ולכן היה על המאשימה לעתור לעונש של 6 חודשי מאסר בפועל. כתב האישום של בוזגלו חמור באופן משמעותי מכתב האישום בו הורשע הנאשם שבעניינו כתב האישום תוקן באופן משמעותי לקולה. הסיוע המיוחס לנאשם אינו על כלל המעשים בהם הורשע בוזגלו אשר בכתב האישום בעניינו נכתב כי שיחד פקידים עוד לפני האירועים המתוארים, בעניינם חלה התיישנות. בשנת 2007 עזב הנאשם את החברה כיוון שחש אי נוחות מהאירועים. מעורבותו של בוזגלו אקטיבית ויזומת, ואילו מעורבות הנאשם היתה פאסיבית - הוא ידע והסכים. בכתב האישום נגד בוזגלו, הנאשם כלל אינו מוזכר וכל מעשי השוחד יכלו להתקיים בלעדיו. כתב האישום מתאר את החרטה של הנאשם, הוא חש רע בגין המעשים והחליט כעבור שנה לעזוב את החברה. הוא שיתף פעולה באופן משמעותי בחקירותיו ללא קבלת תמורה. בוזגלו הודה רק בסוף החקירה ומבקש השוחד שתק בחקירה. הנאשם השיב לשאלות והוסיף פרטים, בחקירה שהתנהלה 9 שנים לאחר האירועים, ושיתוף הפעולה שלו הביא להרשעת בוזגלו.

הפסיקה קבעה כי בחלוף זמן ממושך, אין תועלת בהטלת מאסר בן מספר חודשים. לנאשם אין עבר פלילי, הוא התנדב במשמר האזרחי במשך עשור, תומך בבת זוגו אם ילדיו הסובלת מבעיות נפשיות ופיזיות. לנאשם שלושה ילדים, נכדתו נכה בשיעור של 100%. לנאשם אין פנסיה והוא עובד כיום למחייתו. ההגנה עתרה לעונש של מאסר בן מספר חודשים שירוצה בעבודות שירות.

9. הנאשם ביקש להתחשב בכך שהביע חרטה במשך כל השנים, כיום הוא עובד כשכיר.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

10. כתב האישום מתאר אירוע אחד, ומכאן שיש לקבוע בגינו **מתחם עונש הולם אחד**.

הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע עבירת הסיוע למתן שוחד הם: ראשית, טוהר המידות וניקיון כפיהם של משרתי הציבור, שנועד להבטיח כי האנשים שבידם מופקדת הסמכות לפעול בשם הרשות ושחבים חובת נאמנות לציבור, יפעלו ביושר ובהגינות; שנית, פעילות התקינה של המינהל הציבורי, שעלולה להשתבש אם עובדי ציבור שנתן להם שיקול דעת ישקלו שיקולים זרים בשל שוחד שניתן להם; ושלישית, כנגזרת מכך, אמון הציבור במערכת השלטונית, שהוא חיוני לקיום חיים דמוקרטיים תקינים ושעלול להיפגע אם השירות הציבורי ייתפס בעיני הציבור כמושחת. נפגע העבירה בעבירות שחיתות ציבורית הוא הציבור בכללותו, ולעבירה השלכות שליליות רחבות ועמוקות במישור החברתי, המוסרי והכלכלי. בעבירות השונות של "שחיתות שלטונית" קיים גרעין משותף של ניצול לרעה של התפקיד או המעמד הציבורי לשם הפקת טובת הנאה לנאשם, ובכך חומרתן. עבירת מתן השוחד גורמת להשחתת עובדי ציבור. בית המשפט העליון עמד

פעמים רבות על חשיבות הערכים המוגנים והשלכות הפגיעה בערכים אלה על הציבור כולו, וכן על הצורך בענישה מחמירה, המתחייבת לא רק בשל חומרת העבירות והשלכותיהן אלא גם בגין הקושי הטבעי בגילויין. בעניין זה ראו: רע"פ 3292/15 לחיאני נ' מדינת ישראל (17.11.15), ע"פ 3927/16 מדינת ישראל נ' בר-זיו (23.2.17), ע"פ 3295/15 מדינת ישראל נ' גפסו (31.3.16) ובע"פ 267/13 מדינת ישראל נ' לוי (23.6.13).

אף שהמחוקק קבע כי עונשו של לוקח השוחד חמור מעונשו של נותן השוחד משום שלוקח השוחד הוא עובד ציבור העושה שימוש פסול במעמדו ותפקידו, קיימת חומרה רבה גם במעשיו של נותן השוחד שהוא השותף להשחתת השירות הציבורי (בעניין זה ראו: בע"פ 1188/20 מדינת ישראל נ' ניקשווילי [6.1.22] וע"פ 325/21 ניניו נ' מדינת ישראל [29.8.21]).

11. בחינת מידת הפגיעה בערך המוגן מובילה למסקנה כי הפגיעה היא ברף בינוני. הנאשם סייע לשותפו בחברה לתת שוחד לעובד ציבור - מנהל חברת נתיבי ישראל החברה הלאומית לתשתיות תחבורה, אשר שימש גם כיו"ר ועדת המכרזים שעסקה בין היתר בבחירת קבלנים ואישור תשלום עבור עבודות חריגות שביצעו. הנאשם פעל כדי לסייע למתן השוחד בכך שלאחר שעודכן על ידי שותפו בוזגלו בדבר בקשת השוחד והחלטתו להיענות לבקשה, הנאשם לא התנגד ובהמשך אף סייע בגיוס כספים במזומן בדרך של משיכות בעלים מהחברה תוך שעשה כן כאשר סבר שהכספים יועדו לשם מתן השוחד. בנוסף בידיעתו ובהסכמתו, שותפו בוזגלו גייס כספים נוספים במזומן בדרך של ניפוח חשבוניות.

12. העבירה בוצעה אמנם טרם תיקון 103 בחוק העונשין (התש"ע-2010, ס"ח 2225), ולפיכך התיקון לחוק אינו חל על המקרה הנוכחי. ואולם, מהתיקון האמור ניתן ללמוד עד החומרה הרבה שמייחס המחוקק לעבירות השוחד. תיקון זה בחוק העונשין העביר את הסמכות העניינית לדון בעבירת לקיחת השוחד מבית משפט השלום לבית המשפט המחוזי והחמיר את הענישה בגין לקיחת שוחד מ-7 ל-10 שנות מאסר. כמו כן, התיקון בחוק הכפיל את העונש המרבי בצדה של עבירת מתן שוחד מ-3.5 שנות מאסר (מחצית עונשו של לוקח השוחד דאז), לעונש של 7 שנות מאסר. בכך, נתן המחוקק ביטוי לחומרה הרבה של עבירות השוחד לסוגיהן.

עם זאת, בעניינו של הנאשם, בנוגע לעונש המרבי - הרי שחל הדין הישן, שלפיו העונש המרבי בגין עבירת מתן שוחד הוא מחצית מעונשו של מקבל השוחד שעמד על 7 שנות מאסר, דהיינו 3.5 שנות מאסר. בעבירת הסיוע למתן שוחד, שבה הורשע הנאשם, העונש הוא מחצית מכך - כלומר, העונש המרבי עומד על 21 חודשי מאסר.

13. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, יש לתת את הדעת לכך שלעבירה קדם תכנון. הנאשם ידע במהלך שנת 2006 משותפו בוזגלו על כך שויז'ניצר דורש מהם סך של 500,000 ₪ כשוחד. הנאשם אף עודכן משותפו בוזגלו כי החליט להיענות לדרישת השוחד והנאשם לא התנגד לכך. הנאשם סייע לבוזגלו לגייס כספים במזומן לשם תשלום השוחד באופן שבהסכמתו, שותפו בוזגלו משך כספים במזומן מחשבון הבנק של החברה וכן בהסכמתו של הנאשם, שותפו בוזגלו ניפח חשבוניות לקבלן המשנה ממנו קיבל בחזרה את ההפרש במזומן, לשם מתן השוחד. לאחר מספר חודשים פנה בוזגלו לנאשם פעם נוספת וסיפר לו על דרישת שוחד נוספת מויז'ניצר בהיקף של 500,000 ₪ והנאשם סייע לשותפו באותה הדרך. כך גם בפעם השלישית, בוזגלו פנה לנאשם וסיפר לו על דרישת שוחד בגובה של 100,000 ₪ והנאשם הסכים למשיכה בסכום זה מחשבון החברה. מכל המתואר ניתן ללמוד על מודעתו של הנאשם ועל שיתוף הפעולה שלו עם מעשי השוחד. חלקו היחסי של הנאשם בעבירת מתן השוחד הוא פחות דומיננטי באופן משמעותי מחלקו של שותפו בוזגלו ומעמדו הוא של מסייע לביצוע העבירה.

הנאשם חש אי נוחות מההתנהלות המתוארת, וביקש במחצית השנייה של שנת 2007 לעזוב את החברה ולמכור את מניותיו לשותפו ועשה כן בחודש אפריל '08.

הנזק שנגרם מביצוע העבירה הוא בעיקרו פגיעה בפעילות התקינה של המינהל הציבורי, בקופה הציבורית ובאמון הציבור במערכת השלטונית. הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה הן בצע כסף ורצון למנוע קריסה כלכלית של החברה.

14. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת** מעלה כי בעבירת של מתן שוחד (אשר הנאשם הורשע בסיוע לה) הוטלו על נאשמים עונשי מאסר במנעד רחב כמפורט להלן:

א. בע"פ 5561/17 **פלאח נ' מדינת ישראל** (22.1.18), התקבל ערעור נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בשני אישומים של מתן שוחד. הנאשם בעל חברות שספקו שירותי כוח אדם וניקיון לעירייה, נהג לשלם לסגן ראש העיר ולמזכיר העירייה סכומי כסף של מאות אלפי ₪ בחודש במשך מספר שנים, ובתמורה סייעו לחברות בבעלות הנאשם לזכות במכרזים ובקידום ענייניו בעירייה. בית המשפט קבע מתחם עונש הנע בין 30 ל-48 חודשי מאסר בפועל והשית על הנאשם, הסובל מבעיות רפואיות משמעותיות עונש של 30 חודשי מאסר. בית המשפט העליון קבע כי נוכח הפחתת עונשם של מקבלי השוחד בין היתר בשל השיהוי הרב ועיניו הדין שנגרם לנאשמים בפרשה, ובהסכמת המאשימה, העמיד את עונשו על **24 חודשי מאסר בפועל**.

ב. בע"פ 325/21 **ניניו נ' מדינת ישראל** (29.8.21), קיבל בית המשפט העליון ערעור נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בשתי עבירות של מתן שוחד, תיווך בשוחד ובסיוע להפרת אמונים. הנאשם נהג להגיש בקשות לאישור יבוא מזון עבור לקוחותיו משירות המזון הארצי במשרד הבריאות. הוא קשר קשרי חברות עם עובדי המקום ובתוך כך העניק לשני עובדים שוחד כספי וטובות הנאה ובתמורה העובדים קידמו את ענייניו. בנוסף העניק מתנות וסכומי כסף לעובדות נוספות, שהעניקו לו שירות במסגרת תפקידן. סך כל הכספים וטובות ההנאה עמדו על 143,000 ש"ח. בית המשפט קבע מתחמים שונים לאירועים בכתב האישום - החל מ-16 ועד ל-24 בגין האירוע הראשון (מתן שוחד); החל מ-8 ועד ל-18 בגין האירוע השני (מתן שוחד) ובאשר לעבירות הנוספות קבע מתחמים נפרדים. הנאשם נדון לעונש של 30 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון קבע כי נוכח עקרון האחידות בענישה ולנוכח נסיבותיו האישיות יש להפחית מעונשו, והטיל עליו **24 חודשי מאסר בפועל**.

ג. בע"פ 1188/20 **מדינת ישראל נ' ניקשוילי** (6.1.22), קיבל בית המשפט את ערעור המדינה בעניינו של נאשם אשר הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירות של מתן שוחד והלבנת הון. הנאשם נענה לבקשתו של נבחר ציבור פואד בן אליעזר והעביר לו סך של 400,000 \$. בן אליעזר העיד וחתם על תצהיר כדי לסייע לנאשם מול רשויות המס. בית המשפט קבע כי מתן הכספים היה למטרה פסולה אך גם נוכח יחסי חברות ביניהם. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין 14 ל-36 חודשי מאסר בפועל. הנאשם נדון לעונש של 14 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון החמיר בעונש והעמידו על **21 חודשי מאסר בפועל**.

ד. בת"פ (מחוזי חי') 51826-09-19 **מדינת ישראל נ' נוי** (27.12.20) הורשע נאשם על פי הודאתו בעבירות של מתן שוחד, שיבוש הליכי משפט ושבועת שקר. הנאשם סיפק מזון לבעלי חיים בגן חיות. הנאשם ומנהל גן החיות סיכמו כי הנאשם ישלם למנהל חלק מהתמורה הכספית שיקבל עבור המזון שסיפק ובתמורה לכך מנהל גן החיות יפעל להקדמת תשלומיו ויבטיח את המשך זכייתו במכרזים. הסכום שהועבר למנהל עמד על 199,000 ₪. בית המשפט קבע שהמנהל מקבל השוחד ניצל את מצוקת הנאשם וקבע **מתחם עונש הנע בין 9 ל-18 חודשי מאסר**. הנאשם נדון לעונש של **9 חודשי עבודות שירות** וקנס בסך של 100,000 ₪.

בעבירות של סיוע למתן שוחד, הוטלו עונשי עבודות שירות, כמפורט להלן:

15.

א. בת"פ (מחוזי מר') 51044-06-19 **מדינת ישראל נ' להט** (5.4.21), הורשע נאשם על פי הודאתו בעבירה של סיוע למתן שוחד. הנאשם אשר נשא בתפקיד בכיר בחברת שבבים שבבעלות אביו, סייע לאביו במתן שוחד לעובדי ציבור בכירים בתעשייה האווירית. הנאשם משך כספים בהיקף של 64,000 ₪ מחשבונו של אביו כדי לאפשר את העברת המתת. הנאשם ללא עבר פלילי נדון במסגרת הסדר טיעון לעונש של **9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות** וקנס בסך של 660,000 ₪.

ב. בת"פ (מחוזי מר') 48530-11-18 **מדינת ישראל נ' בן שושן** (7.4.19), הורשע נאשם על פי הודאתו בעבירה של סיוע למתן שוחד. הנאשם שימש כמנכ"ל החברה לפתוח ישובים בשומרון בתחום הבנייה ושירותי הסעות. ראש המועצה פנה לקירשנבאום מזכ"לית מפלגת ישראל ביתנו בבקשה לסייע לחברה למחוק את חובה בגין הלוואה שקיבלה מהמדינה והוסכם בין הצדדים כי בתמורה לכך הכסף לכיסוי ההלוואה יועבר, החברה תשלם שוחד לצרכי המפלגה בסך של מיליון וחצי ₪ באמצעות מתן שירותים ללא תשלום והעברת כספים למקורבים שונים. הנאשם סייע לראש המועצה בתשלום השוחד בהתאם להנחיותיו באופן שהיה מודע כי החברה נותנת שירותי הסעות למפלגה ללא תשלום ובדרכים נוספות. סך השוחד המצטבר עמד על כ-1,040,000 ₪. בית המשפט קבע **מתחם עונש הנע בין 6 ל-15 חודשי מאסר**. הנאשם נדון לעונש של **6 חודשי עבודות שירות**.

16. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 יג'), אני קובע כי **מתחם העונש ההולם הוא החל מ-9 חודשי עבודות שירות ועד ל-18 חודשי מאסר בפועל**.

במקרה דנן, לא קיימים שיקולים אשר מצדיקים חריגה מהמתחם, לחומרה או לקולה.

גזירת העונש המתאים לנאשם

17. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**. במסגרת זו מן הראוי לתת את הדעת לכך שהנאשם כבן 75, חי עם גרושתו ואב לילדים בגירים. לאורך השנים ניהול אורח חיים נורמטיבי והוא נעדר עבר פלילי. בת זוגו סובלת מבעיות רפואיות שונות והנאשם מסייע לה. מובן כי עונש מאסר יקשה על הנאשם בהיותו מאסר ראשון וזאת אף מפאת גילו המבוגר ומצבו הרפואי, ויקשה על גרושתו לה הוא מסייע בשל מצבה הרפואי. הנאשם הודה ונטל אחריות למעשיו. תסקיר שירות המבחן בעניינו היה חיובי בעיקרו, שירות המבחן המליץ על עונש של עבודות שירות.

18. נתתי דעתי לחלופי הזמן המשמעותי שחלף מעת ביצוע העבירה העומד על כ-16 שנים. העבירה בוצעה בשנת 2006, כתב האישום הוגש רק בשנת 2019, כ-13 שנים לאחר ביצועה, והמשפט נמשך בין היתר בשל בקשת הצדדים להמתין לגזרי דין נוספים בפרשה לשם מתן משקל לעקרון האחידות בענישה. בעקבות ההליכים השונים שהתקיימו בפרשה, תוקן כתב האישום של הנאשם לקולה בהתאמה לקביעות משפטיות בעניינם של אחרים.

19. **עקרון האחידות בענישה** הוא עקרון יסוד במשפט הפלילי שנועד להבטיח שוויון בפני החוק. עקרון זה מחייב התחשבות בשמירה על מדרג הולם בין העונשים שמוטלים על מי שהיו מעורבים באותה פרשה פלילית, בהתאם למעמדם, לתפקידים ולחלקם היחסי של הנאשמים באותה פרשה (ראו דברי כב' השופטת ד' ברק-ארז בע"פ 3745/17 **אלבז נ' מדינת ישראל** [10.3.19], פסקה 85).

20. בפרשה זו עונשו של עובד הציבור ויז'ניצר, מבקש השוחד - אשר חלקו הוא החמור ביותר - ניתן במסגרת הסדר טיעון לאחר שהורשע בעובדות שאינן כוללות את השוחד המתואר בכתב האישום דנן. הוטל עליו עונש מוסכם של 24 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך של 850,000 ₪ וענישה נלווית (ת"פ (מחוזי מר') 12012-03-19 **מדינת ישראל נ' ויז'ניצר** [20.7.21], כב' השופטת מ' ברנט).

השוותף בוזגלו, הורשע במתן שוחד ובמסגרת הסדר הטיעון עמו המאשימה הגבילה עתירתה לעונש של 14 חודשי מאסר בפועל והוסכם על חילוט רכוש וכספים בשווי של 10 מיליון ₪. בית המשפט קבע מתחם עונש הנע בין 14 ל-30 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט חרג ממתחם העונש משיקולי צדק נוכח מצבו הבריאותי לצד חלוק הזמן הניכר מאז ביצוע העבירה, והטיל עליו עונש של 12 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית (ת"פ (מחוזי מר') 20502-02-19 **מדינת ישראל נ' בוזגלו** [28.4.22], כב' השופטת ד' מרשק-מרום).

21. קביעת העונש הקונקרטי על מסייע לביצוע עבירה, צריכה להיבחן לגופו של עניין ובשים לב למכלול השיקולים, לרבות חלקו היחסי של המסייע לעבירה (אשר נבחן בעת קביעת המתחם) ונסיבותיו האישיות של הנאשם (אשר נבחנות בגדרי המתחם) (ראו ע"פ 4592/15 **פדידה נ' מדינת ישראל** [8.2.16] וע"פ 8598/14 **אלמליח נ' מדינת ישראל** [1.3.14]).

במקרה זה סבורני כי רמת הסיוע של הנאשם לביצוע העבירה אינה גבוהה, בשים לב לכך שהנאשם לא היה יוזם העבירה, דרישת השוחד הגיעה מוויז'ניצר, כאשר בוזגלו היה זה שעמד עמו בקשר, קיבל את ההחלטה להיענות לדרישת השוחד, ופעל בפועל לגיוס הכספים במזומן בדרך של משיכת בעלים והוצאת חשבוניות מנופחות לקבלן המשנה. הסיוע של הנאשם היה בעיקרו בדיעתו והסכמתו למעשים.

באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הנאשם ובוזגלו הם אנשים מבוגרים, שניהם סובלים מבעיות רפואיות (הגם שמצבו הבריאותי של בוזגלו מורכב יותר), שניהם מטפלים בבנות זוגן הסובלות מבעיות רפואיות ומובן כי שיקול חלוק הזמן המשמעותי חל כלפי שניהם. בעניינו של הנאשם, בניגוד לבוזגלו, אין הצדקה לחריגה מהמתחם.

בנסיבות אלה, המתחם בעניינו של הנאשם נקבע, כאמור לעיל, באופן שיהיה נמוך באופן מתאים מהמתחם בעניינו של בוזגלו, וכן עונשו של הנאשם צריך להיות נמוך בהתאמה מעונשו של בוזגלו.

22. עוד יש לתת את הדעת לשיקול **הרתעת היחיד** וזאת בשים לב להתרשמות שירות המבחן כי הנאשם מתקשה להתמודד עם מצבי לחץ ומשבר ועשוי לפעול מתוך רצון להקל על מצבו ללא בחינת השלכת מעשיו.

23. באיזון בין השיקולים השונים, סבורני כי יש לגזור על הנאשם עונש ברף התחתון של מתחם העונש, לצד עונש מאסר על תנאי (ותוך מתן הדעת לכך שעונש המאסר בפועל והמאסר על תנאי ביחד לא יעלו על העונש המרבי הקבוע לעבירה - 21 חודשים). בכל הנוגע לרכיב הקנס, סבורני כי ראוי היה להטיל על הנאשם קנס חמור יותר מזה שעליו הסכימו הצדדים, בסך של 50,000 ₪, וזאת לאור העובדה שמדובר בעבירה כלכלית, ולאור סכומי העבירה המשמעותיים. ואולם, לנוכח הכללים שנקבעו בפסיקה בנוגע לכיבוד הסדרי טיעון, סבורני כי לא קיימת עילה לדחות את הסדר הטיעון בעניין זה, ולפיכך שיש לכבדו.

סוף דבר

24. אשר על-כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **9 חודשי מאסר אשר יינשאו בדרך של עבודות שירות.** עבודות השירות תבוצענה בהתאם

להמלצת הממונה על עבודות השירות. תחילת עבודות השירות ביום 15.11.22.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם עבירה של מתן שוחד וזאת במשך 3 שנים מהיום.

ג. קנס כספי בסך של 50,000 ₪ או 120 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-5 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.11.22. אם לא ישולם תשלום כלשהו במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.

מזכירות בית המשפט תמציא העתק גזר דין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ב אלול תשפ"ב, 08 ספטמבר 2022, בנוכחות הצדדים.